

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยข้าราชการครู จำนวน 340 คน จำแนกเป็น หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 72 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 134 คน และครูสายปฏิบัติการสอน จำนวน 134 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการสร้างบารมี ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นเชาวน์ปัญญา และด้านการคำนึงถึงเอกัตบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (X) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู ในตำแหน่งต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน และปฏิบัติงานในเขตการศึกษาต่างกัน อยู่ในระดับมาก
2. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนและครูสายปฏิบัติการสอน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน
3. ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในเขตการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน
4. ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูสายปฏิบัติการสอน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหารโรงเรียนนั้นก่อนที่จะไปปฏิบัติหน้าที่ ได้รับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่รวมทั้งการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ จึงทำให้บุคคลซึ่งอยู่ใกล้ชิดไม่ว่าจะเป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใต้บังคับบัญชามีความเห็นว่าคุณสมบัติผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินการบริหารโรงเรียนด้วยความมีประสิทธิภาพ ดังที่ กิตติมา บริดีดีล (2529, หน้า 350) ได้กล่าวว่าการปรับปรุงและพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่ควรกระทำโดยวิธีการฝึกอบรมเพื่อเป็นการเพิ่มความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2525, หน้า 126) ได้กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียน ได้รับความรู้และประสบการณ์จากการอบรมย่อมจะมีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนั้น สุเมธ เดียววิเศษ (2527, หน้า 50) ได้กล่าวว่าภาวะผู้นำเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลในอันที่จะก่อให้เกิดการกระทำหรือแลกเปลี่ยนให้ได้มาซึ่งวัตถุประสงค์ที่ต้องการและบุคคลที่จะเชื่อถือได้ว่าเป็นผู้นำจะต้องมีความสามารถในการจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามความคิดเห็นและความต้องการหรือกำลังของตนได้ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำที่รับผิดชอบงานของโรงเรียนทั้งหมด ดังนั้น การเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความสำคัญยิ่งในอันที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาในระดับโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และจากผลการศึกษารวบรวมของ นิติมา เทียนทอง (2544) ที่ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาในทศวรรษหน้า ซึ่งผลการวิจัยได้จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารควรมีคุณลักษณะส่วนตนด้านความน่าเชื่อถือ 5 ประการ คือ 1) เป็นผู้ที่มีความฉลาดและมีวิสัยทัศน์กว้างไกล 2) เป็นผู้ที่มีทักษะในการสื่อสาร 3) เป็นผู้ที่สามารถเข้าถึงได้ 4) เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในหลักการ ค่านิยมที่ถูกต้องและมีความจริงจังต่อความเชื่อนั้น 5) เป็นผู้ที่มีความกล้าพึ่งตนเองด้วยความมั่นใจและมีพลังมุ่งมั่นต่อความสำเร็จ และควรมีความสามารถเชิงบริหารจัดการ 5 ประการ คือ 1) ความสามารถในการวิเคราะห์และวางแผน 2) ความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม 3) ความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ด้านงบประมาณ ด้านแหล่งความรู้ สื่อ และนวัตกรรมต่างๆ ด้านอาคารสถานที่ และด้านบุคลากร 4) ความสามารถในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ 5) ความสามารถในการติดตามและการประเมินผลการดำเนินงาน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำจะช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานต่างๆ ขององค์กรให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คือ

1) ช่วยให้นักกลางขององค์กรได้รับการประสานงานและแนะนำการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด 2) ช่วยรักษาสถานภาพขององค์กรให้มีความมั่นคงโดยการปรับเปลี่ยนหรือปรับตัวตามเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม 3) ช่วยประสานระหว่างฝ่ายต่างๆ ขององค์กรการให้ดำเนินได้ตามลักษณะพลวัตภายในองค์กรโดยเฉพาะในช่วงที่องค์กรอยู่ในระหว่างการพัฒนาและเปลี่ยนแปลง ช่วยแก้ไขความขัดแย้งระหว่างส่วนต่างๆ 4) ช่วยให้นักกลางบรรลุถึงความต้องการต่างๆ ทั้งในด้านความพึงพอใจและเป้าหมายส่วนบุคคล โดยจะเป็นผู้ที่ชักชวนจูงใจให้ผู้ร่วมงานมีความยินดีและมีความเต็มใจที่จะร่วมมือปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย (Steers, 1991) และจากการปฏิรูประบบการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้นมีภาวะผู้นำเพื่อไปสู่ผู้บริหารมืออาชีพในอนาคต ดังนั้นจึงทำให้ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ธาดา สุภาแสน (2539) ที่พบว่าครูโรงเรียนเอกชนในอำเภอฝาง มีการรับรู้ว่าคุณสมบัติผู้บริหารโรงเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ พรศิลป์ ลิทธิไชย (2541) ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง พบว่ามีพฤติกรรมผู้นำอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพมาศ บุญถนอม (2543) ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด พบว่าพฤติกรรมผู้นำโดยรวมของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับสูง รวมทั้งงานวิจัยของ มนัส ญาติเจริญ (2544) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนพลับพลา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองจันทบุรี พบว่าภาวะผู้นำแบบปรับเปลี่ยนรูปแบบแนวคิดตามการรับรู้ของครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม (2538) พบว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดมีภาวะผู้นำแบบปรับเปลี่ยนรูปแบบแนวคิดด้านการสร้างแรงบันดาลใจและด้านการสร้างบารมีอยู่ในระดับมาก

2. จากผลการวิจัยพบว่าข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน และปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนเป็นงานที่ต้องคอยดูแลเอาใจใส่ต่อครูและนักเรียนรวมทั้งให้บริการกับชุมชน ดังนั้นในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของครูและชุมชนจำเป็นต้องมีความอดทน มีการวิเคราะห์เหตุการณ์ และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้ารวมทั้งการดำเนินหลัก 6 งาน ซึ่งสำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานในโรงเรียนไว้เพื่อให้ผู้บริหารในโรงเรียนทุกขนาดได้ปฏิบัติตาม จึงกล่าวได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดและการที่ผู้บริหารโรงเรียนสามารถดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายได้นั้นจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่สามารถนำพาผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ดังที่ ภิญญู สาร (2526, หน้า 59) ได้กล่าวว่าผู้นำสามารถจูงใจให้คนปฏิบัติตามความคิดเห็น ความต้องการโดยไม่ต้องใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่ง และ ดับเบิลยู ริชาร์ด พลันเคทท์ (W. Richard Plunkett, 1992, 325) ได้กล่าวว่าผู้ที่มีภาวะผู้นำสามารถที่จะทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยและผ่านบุคคลอื่น ในขณะที่เดียวกันก็ได้รับความเคารพ ความมั่นใจ จงรักภักดีและให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ และ ก่อ สวัสดิพานิชย์ (2524, หน้า 18-23) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนว่าต้องสอดคล้องกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและแสดงให้ถูกต้อง และควรประกอบด้วย 3 บทบาท คือ บทบาทของผู้บังคับบัญชาซึ่งต้องพิจารณาว่าสมควรจะอย่างไร เพื่อให้เกิดผลคือให้หน่วยงานดำเนินไปอย่างรวดเร็ว เรียบร้อย และมีความก้าวหน้า ทำให้คนเป็นสุข บทบาทของผู้นำกล่าวคือการเป็นผู้บังคับบัญชาเป็นบทบาทตามวิถีทางราชการแต่การจะเป็นผู้นำได้นั้นครุผู้ร่วมงานส่วนใหญ่ต้องพร้อมที่จะยกย่องให้เป็นผู้นำคือต้องเป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน บทบาทที่สามคือผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้แทนของหน่วยงานเป็นบทบาทที่จะต้องแสดงให้ปรากฏอย่างน้อย 3 ประการ คือ จะต้องมีความรอบรู้กว้างขวางพอสมควร เป็นคนมีความประพฤติดี และมีน้ำใจเมตตาปราณี เป็นคนที่พร้อมที่จะร่วมมือกับคนอื่น จะเป็นได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำที่รับผิดชอบงานของโรงเรียนทั้งหมด

3. จากผลการวิจัยพบว่าหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และครูสายปฏิบัติการสอนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการได้ตั้งเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุความเป็นเลิศทางการศึกษาในปี พ.ศ. 2550 และได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาใน 4 ด้าน โดยเฉพาะด้านที่ 1 คือ การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาถือว่ามีความสำคัญในระดับสูงยิ่ง เพราะเป็นหน่วยงานในระดับปฏิบัติที่ส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพนักเรียนโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า 18) ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนถือว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มีภาวะผู้นำ สามารถทำงานอย่างเต็มความสามารถ พุ่มเทให้กับการบริหารโรงเรียน และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เพื่อรองรับการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก ดังนั้นหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนและครูสายปฏิบัติการสอน จึงมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ คงเจริญ (2544) ได้ศึกษาความสามารถในการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา กับ ครูวิชาการ พบว่าไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ รัชณี จิตตานนท์ (2543) ได้ศึกษาปัญหาและ แนวทางการแก้ไขปัญหการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด ในภาคตะวันออก จำแนกตามสถานภาพในการดำรงตำแหน่ง พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. จากผลการวิจัยพบว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในเขตการศึกษาต่างกัน มีความ คิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนก่อนเข้าสู่ตำแหน่งได้ผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่สำนักงาน ก.ค. กำหนด โดย เขตการศึกษาแต่ละเขตได้จัดให้มีการ อบรมดังกล่าวขึ้น จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้และมี ประสบการณ์สามารถนำไปบริหารโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำคู่มือมาตรฐานโรงเรียน 2541 แจกจ่ายให้กับ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทุกเขตการศึกษาเพื่อให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดได้ จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐาน โรงเรียนให้กับผู้บริหารโรงเรียนของตนเองให้มีความรู้ความ เข้าใจเพื่อนำไปจัดกิจกรรมโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน 2541 เป็นเครื่องมือหรือแนวทางในการ พัฒนางานบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งในการดำเนินงานดังกล่าว ผู้บริหารต้องมีบทบาทสำคัญรวมทั้งมีภาวะผู้นำที่สามารถนำพาครูและโรงเรียนไปสู่จุดหมาย ปลายทาง ดังนั้นหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนและกับครูสายปฏิบัติการสอน จึงมีความคิดเห็น ต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธา วิทยาคม (2540) ได้ศึกษาความสัมพันธ์การปฏิบัติงานตามหน้าที่กับประสิทธิผลในการ ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์จังหวัด พบว่าการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ จังหวัดระหว่างเขตการศึกษา (เขตการศึกษา 1-เขตการศึกษา 12) ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน รวมทั้งงานวิจัยของ วิชัย ต วัฒนผล (2543) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข การปฏิรูปโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตที่ตั้งโรงเรียน แตกต่างกัน มีระดับปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. จากผลการวิจัยพบว่าข้าราชการที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้องค์ประกอบสำคัญและเป็นเป้าหมายหลักของการประกันคุณภาพการศึกษาและได้มีการประเมินมาตรฐานโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบโรงเรียนต้องมีภาวะผู้นำที่จะสามารถบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด ซึ่งมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 ให้กับโรงเรียนทุกขนาด จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูสายปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณิ พจน์พัฒนพล (2542) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 พบว่าปัญหาการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ วิเชียร ควรประกอบกิจ (2536) ได้ศึกษาสมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าสมรรถนะการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสนาะ มนต์วิเศษ (2543) ได้ศึกษาลักษณะงานกับความทุ่มเทในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 พบว่าความทุ่มเทในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เมื่อเปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของ ปรีชา แจ่มประดิษฐ์ (2538) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบของผู้นำกับวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 6 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีแบบผู้นำไม่แตกต่างกัน รวมทั้งงานวิจัยของ มนัส ญาติเจริญ (2544) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียน พลับพลา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองจันทบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

จากข้อมูลจากการวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานที่มีความยากลำบากรวมทั้งการคิดกระทำสิ่งใหม่ ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นสำนักพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งสถาบันพัฒนาผู้บริหาร ควรใช้เป็นข้อมูลเพื่อจัดทำหลักสูตรอบรม พัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานที่ยากลำบากหรือสิ่งใหม่ ๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาโดยความคิดเห็นของข้าราชการครูด้วยกัน ซึ่งอาจมีผลต่อการเบี่ยงเบนความคิดเห็นที่เป็นจริง ฉะนั้นควรทำการวิจัยซ้ำ (replication) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น ผู้บังคับบัญชาระดับของผู้บริหารโรงเรียน หรือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน รวมทั้งอาจใช้เทคนิคการวิจัยอื่นที่สามารถได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องเป็นจริงมากขึ้น เช่น การวิจัยเชิงคุณภาพ หรือเทคนิคการวิจัยอื่นที่เหมาะสม